

Maakuntapuntari 2017

Satakuntalaisten näkemykset identiteetistä, päättäjistä, maakunnan tulevaisuudesta ja itsehallinnosta

Asukkaiden mielestä Satakunnan valttikortteja tulevaisuudessa ovat hyvät palvelut, vapaa-ajanviettomahdollisuudet. Uhkia puolestaan ovat terveys- ja sosiaalipalvelujen heikentyminen sekä maakunnan ja kuntien talousongelmat. Pieniin ja keskisuuuriin yrityksiin sekä liikenneyhteyksiin haluttaisiin panostaa maakunnan kilpailukyvyn varmistamiseksi.

Luottamusta päättäjiin tulisi tutkimuksen mukaan pystyä parantamaan. Vain pieni osa Satakunnan asukkaista tuntee luottamusta kuntien ja maakunnan päätöksentekijöitä kohtaan. Kaikesta huolimatta kunnallinen, tietyissä rajoissa myös maakunnallinen, itsehallinto koetaan tarpeelliseksi.

Satakunnan asukkaiden samaistuminen omaan maakuntaan on varsin laimeaa. Maakunnan yliveraisesti tärkein tehtävä on sosiaali- ja terveydenhuolto

Tuoreimmassa maakuntiin kohdistetussa tutkimuksessa selvitettiin suhtautumista useampaan eri asiaan. Asukkaat puntaroivat alueellista identiteettiä, maakunnan kehitysnäkymiä, luottamusta päättäjiin, maakunnan menestystekijöitä ja tehtäviä tulevaisuudessa, alueellista itsehallintoa sekä sote-uudistuksen seuraamuksia. Tässä yhteenvedossa tarkastellaan tiivistetysti keskeisiä tutkimuksen tuloksia.

Alueellinen identiteetti

Satakuntalaisten samaistuminen maakuntaan on laimeaa, mutta ei juuri eroa muista suomalaisista

Alueellisella identiteetillä tarkoitetaan asukkaiden tunneperäistä sidosta, samaistumista alueeseen. Kysymys on siitä, miten asukkaat tuntevat kuuluvansa jollekin alueelle, miten he hahmottavat alueensa ja tiedostavat sen luonteen.

Tutkimuksessa selvitettiin, missä määrin ihmiset samaistuvat erilaisiin alueellisiin kokonaisuuksiin. Merkittävin alueellisen samaistumisen kohde on maakunnan asukkaiden keskuudessa Suomi kokonaisuutena. Lähes kaikki maakunnan asukkaat kokevat samaistuvansa omaan maahan ainakin jonkin verran (92 %). Kaksi kolmesta (68 %) kokee samaistuvansa erittäin tai melko voimakkaasti.

Varsin vahvasti Satakunnassa samaistutaan myös kotikuntaan/-kaupunkiin (79 % vähintään jonkin verran ja 47 % erittäin tai melko voimakkaasti) ja Eurooppaan kokonaisuudessaan (74 % ja 38 %). Suurin osa samaistuu ainakin jonkin verran myös kuntaa pienempiin alueellisiin kokonaisuuksiin kylä, kunnanosa, kaupunginosa tai asuinalue (kortteli, naapurusto).

Samaistuminen omaan maakuntaan ei ole kovin voimakasta. Kiinnittyminen maakuntaan ja koko maailmaan on lähes samanlaista. Varsinaissuomalaisista enemmistö kiinnittyi maakuntaansa (57 %) ja koko maailmaan (56 %) vähintään jonkin verran.

Muihin maakuntiin verrattuna erot ovat asiallisesti vähäisiä. Satakunnassa samaistutaan kuitenkin hieman keskimäärää vähemmän omaan maakuntaan, Eurooppaan ja muuhun maailmaan.

Maakunnallisen identiteetin tulisi vastaisuudessa nojautua etenkin omaleimaiseen kulttuuriin ja maakunnan hyviin palveluihin

Alueellisella identiteetillä tarkoitetaan sellaisten tekijöiden kokonaisuutta, jotka lisäävät ihmisten yhteenkuuluvaisuuden tunnetta asuinalueeseen. Tutkimuksessa vastaajat arvioivat sitä, mihin tekijöihin maakunnan identiteetin pitäisi tulevaisuudessa perustua; minkä kaikkien tekijöiden varaan tulisi rakentaa. Tehtävänä oli valita korkeintaan kolme tärkeintä neljätoista tekijää sisältäneeltä listalta.

Satakunnassa haluttaisiin maakunnan identiteetin perustuvan ennen muuta omaleimaiseen kulttuuriin (41 %), maakunnan hyviin palveluihin (39 %) sekä esteettisiin tekijöihin, luontoon maisemiin ja rakennuksiin (36 %).

Kansainvälinen ilmapiiri, asukkaiden menestys kilpaurheilussa, tieteissä ja taiteissa sekä maakunnan vahva media eivät ole maakunnallisen identiteetin keskeisiä rakennusaineita, vaikka ovat muuten monille ihmisille tärkeitä asioita.

Maakunnan hyvät palvelut saavat Satakunnassa enemmän painoarvoa kuin useimmissa muissa maakunnissa. Luontoa maisemia ja rakennuksia sekä maakunnan perinteitä korostetaan keskimäärää vähemmän maakunnallisen identiteetin rakennusaineiksina.

Miten maakunta muuttuu?

Terveys- ja sosiaalipalvelut sekä maakunnan ja kuntien talous ovat Satakunnan kipupisteitä tulevaisuudessa

Näkemyksiä oman maakunnan kehityksestä selvitettiin tutkimuksessa siten, että vastaajille esitettiin lista asioita ja kysyttiin, millaiseksi arvioi oman maakunnan kehityksen seuraavan kymmenen vuoden aikana.

Löytyy kolme asiaa, joissa enemmistö Satakunnassa odottaa kehityksen maakunnassa kulkevan vääjäämättömästi huonompaan suuntaan. Nämä asiat ovat terveys- ja sosiaalipalvelut (64 % arvioi kehittyvän huonompaan suuntaan) sekä maakunnan (52 %) ja sen kuntien (52 %) taloudellinen tilanne. Asumisen kustannuksia koskevat odotukset ovat myös melko pessimistisiä. Moni otaksuu myös maakunnan liikenneyhteyksien ja koulutusmahdollisuuksien heikkenevän.

Optimistisemmiksi näkemykset kääntyvät, kun vastaajat arvioivat kauppapalveluita ja koulutusmahdollisuuksia (31 % arvioi kehittyvän parempaan suuntaan), harrastus- ja vapaa-ajanviettomahdollisuuksia (29 %) sekä energiatehokkuutta ja luonnonvarojen kestävää hyödyntämistä (27 %). Monissa asioissa, esim. asukkaiden toimeentulo ja elämisen laatu, mitään muutosta ei oleteta tapahtuvaksi.

Tuloksista huokuu tulevaisuuden kuva, jossa lähinnä maakunnan ja sen kuntien ja talouden kuitenkin epäillään asettavan rajoitteita asukkaiden hyvinvoinnille.

Odotukset Satakunnassa poikkeavat eräiltä osin selvästi koko maan keskiarvosta. Satakuntalaiset ovat kauttaaltaan vähemmän optimistisiä kuin koko maan väestö keskimäärin. Satakuntalaiset odottavat muuta väestöä useammin, että mikään ei muutu.

Luottamus päättäjiin

Luottamus päättäjiin on heikkoa

Kansalaisten suhdetta kotikuntaan ja maakuntaan lähestytään seuraavassa luottamuksen näkökulmasta. Luottamussuhteen selvittäminen antaa tietoa päätöksentekijöiden nauttiman

legitiimiyden asteesta, siitä koetaanko niiden toiminta oikeutetuksi ja hyväksytyksi. Luottamus päivittyy jatkuvasti vastauksena muuttuviin olosuhteisiin ja tapahtumiin.

Tutkimuksessa tiedusteltiin luottamusta kotikunnan, oman maakunnan, valtakunnan tason ja Euroopan unionin päättäjiin. Tuloksista käy ilmi, että luottamus päättäjiin on heikkoa riippumatta tarkastelutasosta.

Satakunnan asukkaista ainoastaan yksi kahdeksasta luottaa erittäin tai melko paljon Euroopan unionin päättäjiin (13 %) ja vajaa viidennes kotimaan valtakunnan tason päätöksentekijöihin (19 %). Oman maakunnan päättäjät eivät pärjää kovinkaan paljon paremmin. Alle viidesosa antaa vapauttavan tuomion maakunnan päättäjille (18 %).

Merkillepantavaa tuloksissa on se, että myös oman kotikunnan päättäjät ovat myös melko huonossa hapessa Satakunnan asukkaiden keskuudessa. Reilu neljännes (27 %) luottaa erittäin tai melko paljon ja selvä enemmistö (64 %) ei luota kovinkaan paljon tai ei lainkaan.

Satakunnan asukkaiden näkemykset eivät suuresti poikkea koko maan väestön keskiarvosta. Satakunnassa asuvat suhtautuvat aavistuksen keskimäärää varauksellisemmin kaikkiin päättäjiin.

Maakunnan tärkeimmät menestystekijät tulevaisuudessa

Satakunnan asukkaiden mielestä valttikortteja voisivat olla hyvät palvelut ja liikenneyhteydet

Alueet kilpailevat keskenään niin kansallisesti kuin kansainvälisesti. Tämän takia on oleellista tunnistaa maakuntien vahvuudet ja heikkoudet, jotta kyettäisiin määrittämään menestystekijät. Maakuntien kilpailukykyä kartoitettiin tutkimuksessa tiedustelemalla asuinmaakunnan menestymisen avaintekijöitä vastaisuudessa. Tehtävänä oli valita kolme tärkeintä tekijää maakunnan tulevaisuuden menestymisen kannalta.

Satakunnassa nousee kolme tekijää ylitse muiden. Asukkaiden mielestä nämä tärkeistä tärkeimmät menestystekijät ovat hyvät palvelut (42 % valitsee kolmen tärkeimmän joukkoon), hyvät liikenneyhteydet (40 %) sekä pienten ja keskisuurten yritysten pysyminen alueella (39 %). Muiden tekijöiden tärkeysarvo jää tuntuvasti em. kolmen jälkeen. Listan tyveen, vähiten tärkeiksi menestystekijöiksi, asettuvat työvoiman edullinen hinta ja luonnonvarojen kestävä käyttö.

Varsinaisuomalaisten näkemykset eivät suuresti poikkea muiden maakuntien asukkaista keskimäärin. Satakuntalaiset kuitenkin pitävät jonkin verran keskimäärää tärkeämpänä menestyksen takeena pienten ja keskisuurten yritysten pysymistä maakunnan alueella sekä energian edullista hintaa.

Maakuntien tärkeimmät tehtävät vuodesta 2019 lähtien

Maakunnan ylivertaisesti tärkein tehtävä on sosiaali- ja terveydenhuolto

Vuonna 2019 maakunnat vastaavat monista tehtäväalueista. Niillä on itsehallinto ja siten mahdollisuus päättää maakunnan taloudesta ja toiminnasta. Maakuntien ylintä päätösvaltaa käyttää suoralla vaalilla valittu valtuusto. Tutkimuksessa vastaajille esitettiin joukko tuleville 18 maakunnalle kaavailuista tehtävistä ja kysyttiin, mitkä niistä ovat kolme tärkeintä.

Maakunnille suunnitelluista tehtävistä ylivertaisesti tärkeimmäksi koetaan sosiaali- ja terveydenhuolto. Enemmistö (65 %) valitsee sen kolmen tärkeimmän tehtäväalueen joukkoon. Kärkipäähän Satakunnan asukkaat nostavat myös pelastustoimen (29 %) sekä alueiden ja elinkeinojen kehittämisen mukaan lukien rahoitus (28 %).

Vähempiarvoiseksi, joskaan ei arvottomiksi, tehtäviksi nähdään maakunnallisen identiteetin, elinvoiman ja kulttuurin edistäminen, ympäristöterveydenhuolto, vesihuolto, alueelliset luonnonvaratehtävät sekä maaseudun kehittäminen.

Satakunnan asukkaat ovat epätietoisempia maakunnan tehtävistä tulevaisuudessa kuin kansa keskimäärin. Joukkoliikenteen suunnittelu ja järjestäminen on kuitenkin hieman vähemmän tärkeä asia verrattuna muiden maakuntien asukkaiden näkemyksiin.

Näkemykset paikallisesta itsehallinnosta

Joka toisen mielestä maakuntaitsehallinto edellyttää vain omia itsenäisiä toimielimiä

Paikallisella itsehallinnolla tarkoitetaan yleensä paikallisviranomaisten oikeutta ja kelpoisuutta säännellä ja hoitaa lain nojalla huomattavaa osaa julkisista asioista omalla vastuullaan, paikallisen väestön etujen mukaisesti.

Paikallisen itsehallinnon toteutus ei kuitenkaan ole yksiselitteinen asia. Joissain paikallistason tehtävänä on lähinnä vain toteuttaa valtiotason poliittisia päätöksiä käytännössä. Toisissa tapauksissa paikallistasolle on puolestaan annettu paljon itsenäistä päätäntävaltaa esimerkiksi taloudellisten voimavarojen suhteen sisältäen mm. verotusoikeuden.

Teemaa lähestyttiin tiedustelemalla näkemystä kuntien ja maakuntien itsehallinnon tunnusmerkeistä. Tehtävänä oli valita ne kriteerit, joiden pitää täytyä, että kuntaa ja maakuntaa voidaan pitää itsenäisenä.

Kuntien osalta enemmistö Satakunnan asukkaista edellyttää ainakin kolmen kriteerin täyttymistä. Nämä ovat omat itsenäiset toimielimet (51 %), suora kansanvaali (51 %) ja oikeus omaan talouden hoitoon ml. verotusoikeus (51 %).

Maakuntien osalta vaatimukset itsenäisyydestä eivät ole yhtä ehdottomia. Satakuntalaisten mielestä maakunnan itsenäisyys edellyttää vain itsenäisiä toimielimiä (54 %). Lähes joka toinen vaatii myös suoraa vaaleja (46 %). Oma talouden hoito ml. verotusoikeus ei ole maakunnan itsenäisyyden välttämätön edellytys maakunnan tasolla. Merkillepantavaa on myös se, että yleistä toimialaa ei pidetä alueellisen itsehallinnon tärkeänä tunnuspiirteenä.

Maakunnallinen itsehallinto koetaan tarpeelliseksi

Suhtautumista paikalliseen itsehallintoon selvitettiin myös kolmella asenneväittämällä. Enemmistö asukkaista Satakunnassa (55 %) yhtyy väittämään, jonka mukaan ”maakunnilla tulee olla samanlainen itsehallinto kuin kunnilla nykyisin”. Eri mieltä tohtii olla vain kuudesosa (17 %). Moni ei osaa ottaa kantaa (28 %).

Kunnallinen ja maakunnallinen itsehallinto koetaan pikemminkin tarpeellisiksi kuin tarpeettomiksi, ainakin joissain puitteissa. Puolet Satakunnan asukkaista torjuu väittämän, jonka mukaan ”kunnat eivät tarvitse itsehallintoa” (49 %). Reilu neljännes (27 %) olisi valmis romuttamaan kunnallisen itsehallinnon. Monet ovat vailla kantaa (24 %).

Maakunnallisen itsehallinnon tarpeellisuuteen suhtaudutaan samalla tavoin kuin kunnalliseen itsehallintoon. Neljännes (25 %) kokee, että ”maakunnat eivät tarvitse itsehallintoa”. Joka toinen (49 %) kuitenkin taklaa väittämän.

Satakunnan asukkaiden näkemykset ovat linjassa koko maan väestön näkemyksiin. Kuitenkin hieman keskimäärää useampi Satakunnan asukkaista on epätietoinen, ei osaa ottaa kantaa itsehallinnollisiin kysymyksiin.

Mielipiteet sote-uudistuksen vaikutuksista

Enemmistö uskoo palveluiden heikkenevän sote-uudistuksen seuraamuksena

Tutkimuksessa vastaajille kerrottiin, että tällä hetkellä sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisvastuu on kunnilla. Vastaisuudessa järjestämisvastuu siirtyy maakunnille siten että julkinen, yksityinen ja kolmas sektori kilpailevat palveluiden tuotannossa.

Vastaajat ottivat tutkimuksessa kantaa siihen, miten uskovat palveluiden muuttuvan ratkaisun myötä viiden keskeisen kriteerin mukaan. Tarkoituksena oli selvittää, minkälaisia vaikutuksia sote-uudistuksella oletetaan olevan toteutuessaan.

Satakunnan asukkailla on varsin pessimistinen näkemys sote-uudistuksen seuraamuksista. Enemmän kuin kaksi kolmesta (70 %) arvioi palveluiden tasavertaisuuden maan eri puolilla heikkenevän. Eikä tässä kaikki. Enemmistö uskoo lisäksi, että palveluiden laadussa (62 %) ja saavutettavuudessa (67 %) tapahtuu herpaantumista nykyisestä tasosta.

Palveluketjun toimivuuden peruspalveluista aina erikoishoitoa vaativiin palveluihin ennakoidaan myös huonontuvan (52 %). Parempaa ei ole luvassa edes palveluiden määrän suhteen, jos Satakunnan asukkaiden näkemyksiin on luottaminen. Enemmistö uskoo heikennyksiin palveluiden määrässä (63 %).

Satakunnan asukkaiden näkemykset sote-uudistuksen seuraamuksista ovat jonkin verran pessimistisempiä kuin koko maan väestön keskimäärin.

Tutkimuksen toteutus

KAKS - Kunnallissalan kehittämissäätön tutkimuksen toteutti Kantar TNS Oy (TNS Gallup Oy).

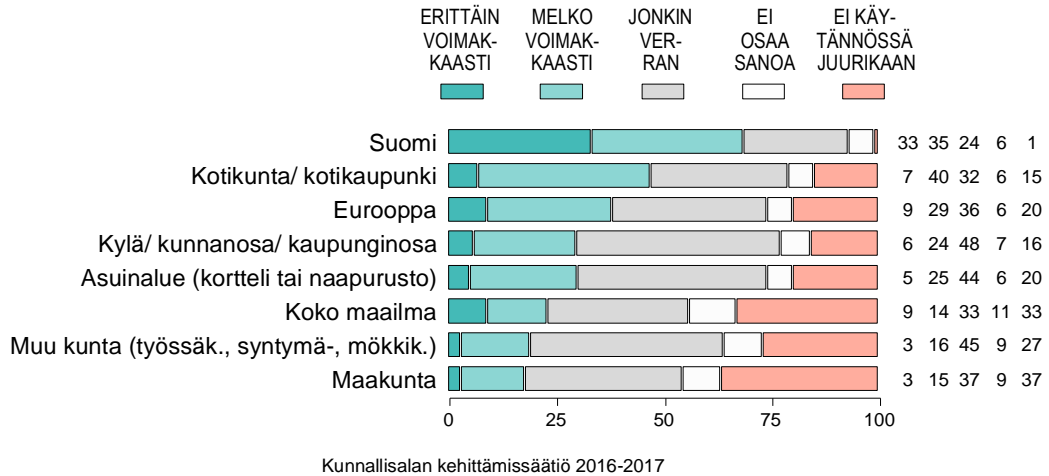
Tutkimusaineisto on koottu internetpaneelissa joulukuussa 2016. Haastatteluja tehtiin Satakunnassa 200. Vastaajat edustavat maakunnan 18 - 75 vuotta täyttäneitä väestöstä. Tutkimuksen tulosten virhemarginaali on Satakunnassa noin vajaa seitsemän prosenttiyksikköä suuntaansa.

Maakunnan asukkaiden käsityksiä on verrattu koko maan 18 - 75 vuotta täyttäneitä väestöstä edustavaan aineistoon. Koko maan väestöstä edustava vertailuaineisto sisältää 4.299 haastattelua. Koko maata edustavassa aineistossa virhemarginaali on suurimmillaan yksi ja puoli prosenttiyksikköä suuntaansa.

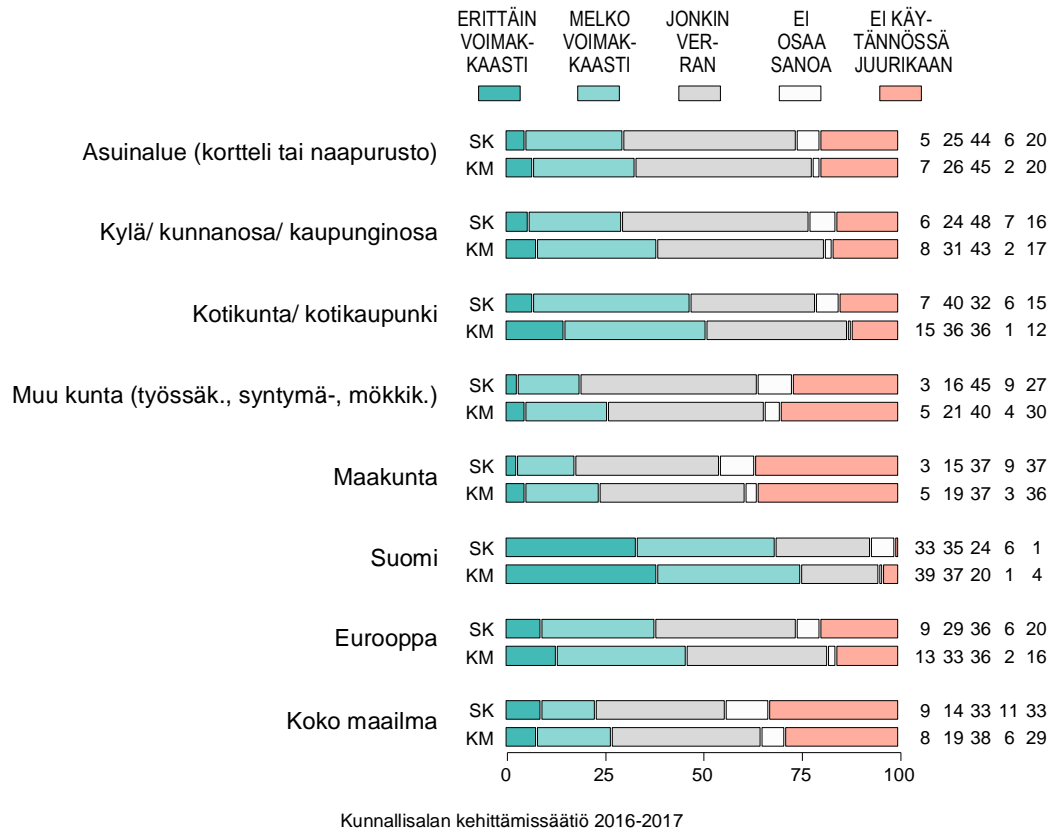
Lisätietoja: Asiamies Antti Mykkänen, 0400-570087

Kuvio 1-3. MISSÄ MÄÄRIN KOKEE SAMAISTUVANSA ERILAIISIIN ALUEELLISIIN KOKONAISUUKSIIN: SATAKUNTA (%).

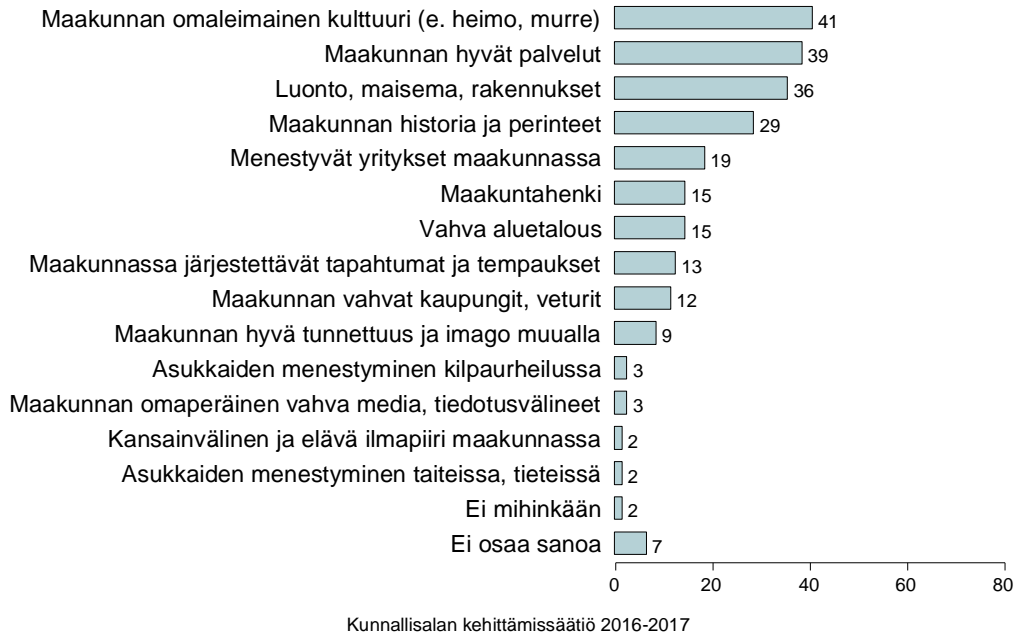

Kuvio 1-3v. MISSÄ MÄÄRIN KOKEE SAMAISTUVANSA ERILAIISIIN ALUEELLISIIN KOKONAISUUKSIIN: SATAKUNTA (SK) vs. KOKO MAA (KM, %).

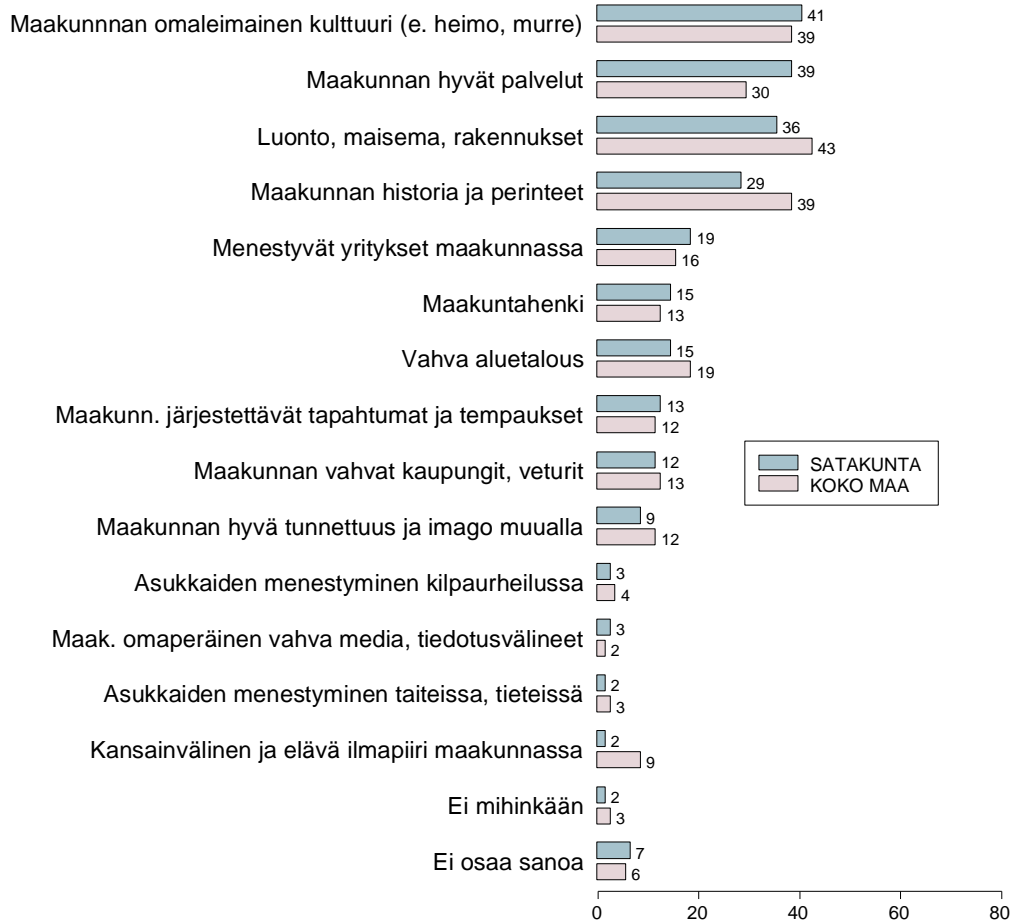

Kuvio 2-3. MIHIN TEKIJÖIHIN OMAN MAAKUNNAN IDENTITEETIN PITÄISI PERUSTUA:
SATAKUNTA (kuuluu kolmen tärkeimmän joukkoon, %).

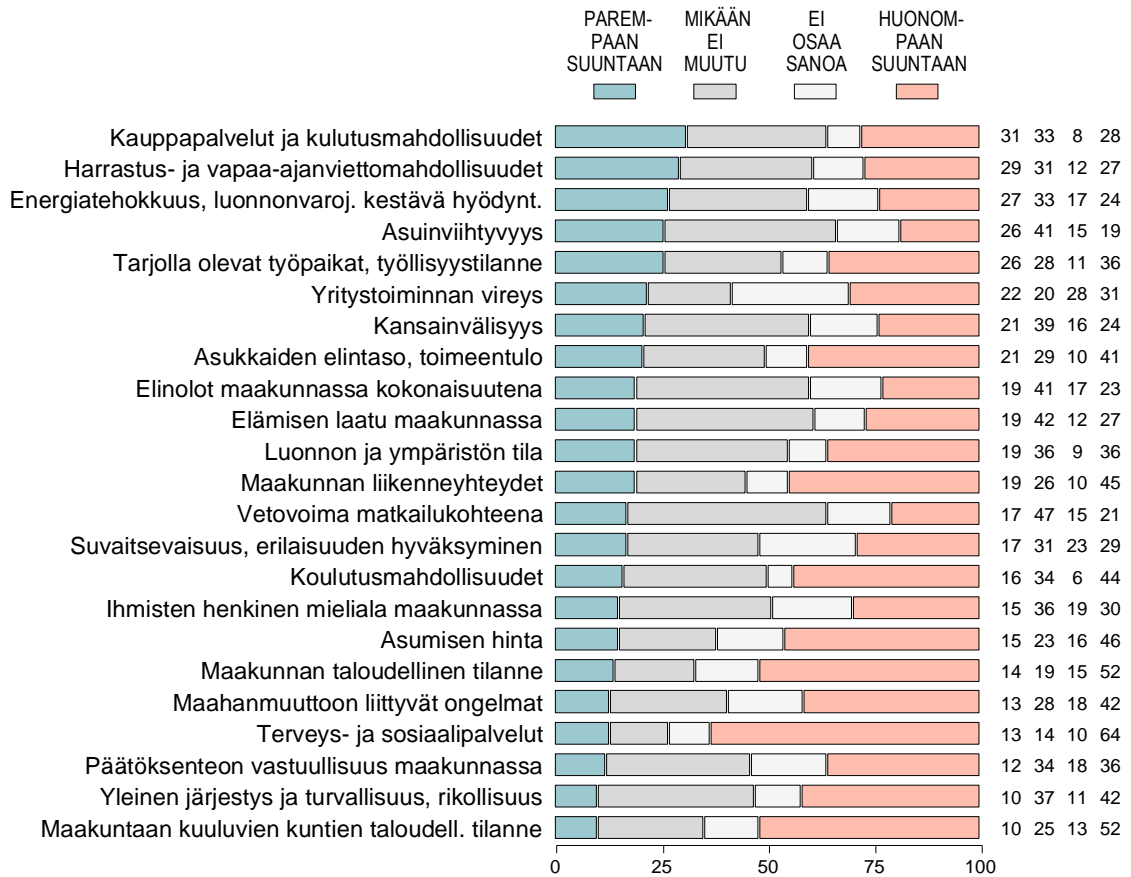
Kuvio 2-3v. MIHIN TEKIJÖIHIN OMAN MAAKUNNAN IDENTITEETIN PITÄISI PERUSTUA: SATAKUNTA vs. KOKO MAA (kolmen tärkeimmän joukkoon, %).

Kunnallissalan kehittämissäätiö 2016-2017

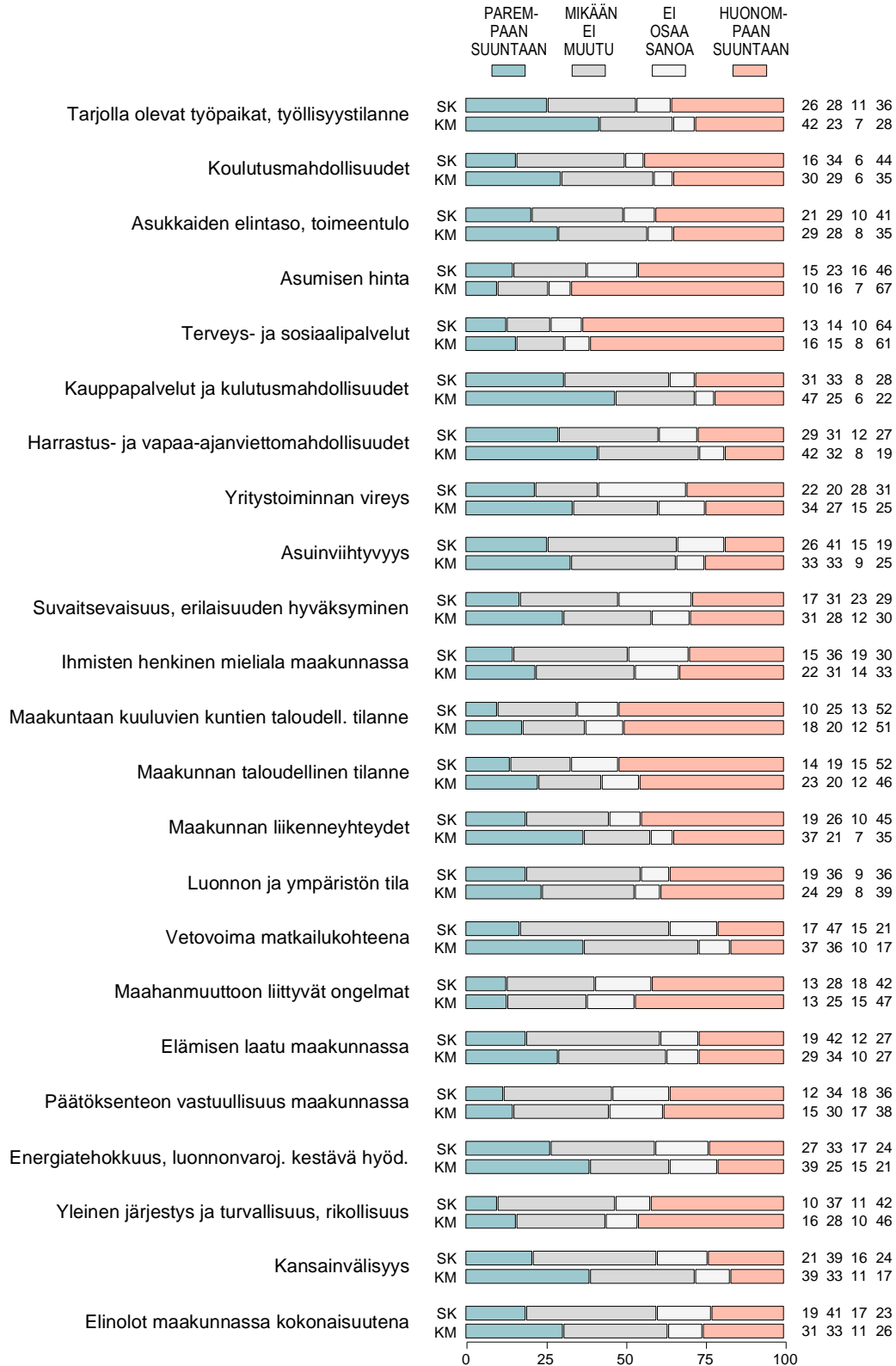
Kuvio 4-3. JOS AJATTELEE 10 VUOTTA ETEENPÄIN, MILLAISEKSI ARVIOI OMAN MAAKUN-
TANSA KEHITTYVÄN TULEVAISUUDESSA: SATAKUNTA (%).

Kunnallissalan kehittämissäätiö 2016-2017

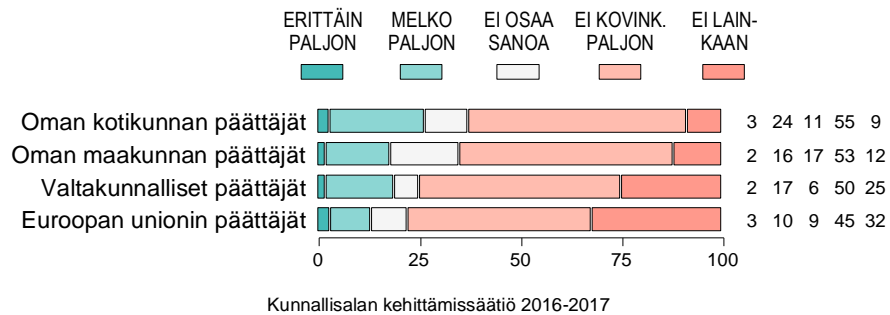
Kuvio 4-3v. MITEN ARVIOI OMAN MAAKUNTANSA KEHITTYVÄN TULEVAISUUDESSA: SATA-KUNTA (SK) vs. KOKO MAA (KM, %).

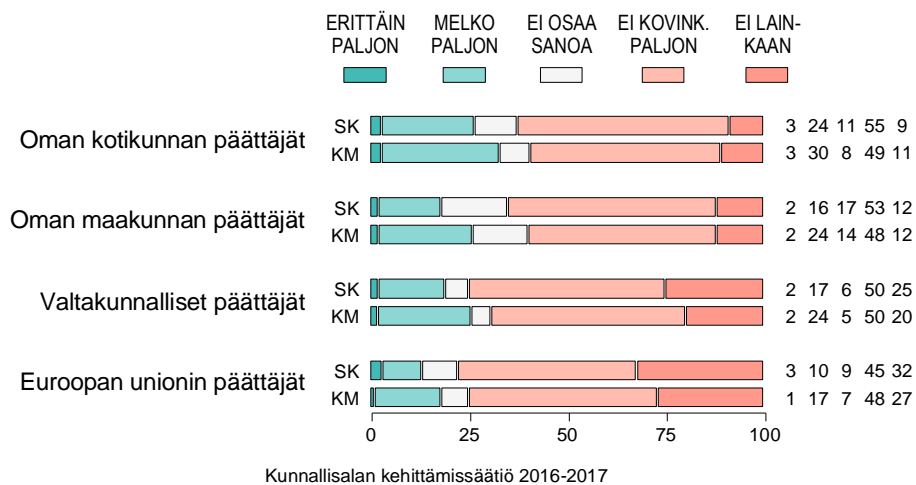
Kunnallissalan kehittämissäätiö 2016-2017

Kuvio 5-3. MISSÄ MÄÄRIN YLEENSÄ LUOTTA A PÄÄTTÄJIIN: SATAKUNTA (%).

Kuvio 5-3v. MISSÄ MÄÄRIN LUOTTA A PÄÄTTÄJIIN: SATAKUNTA (SK) vs. KOKO MAA (KM, %).

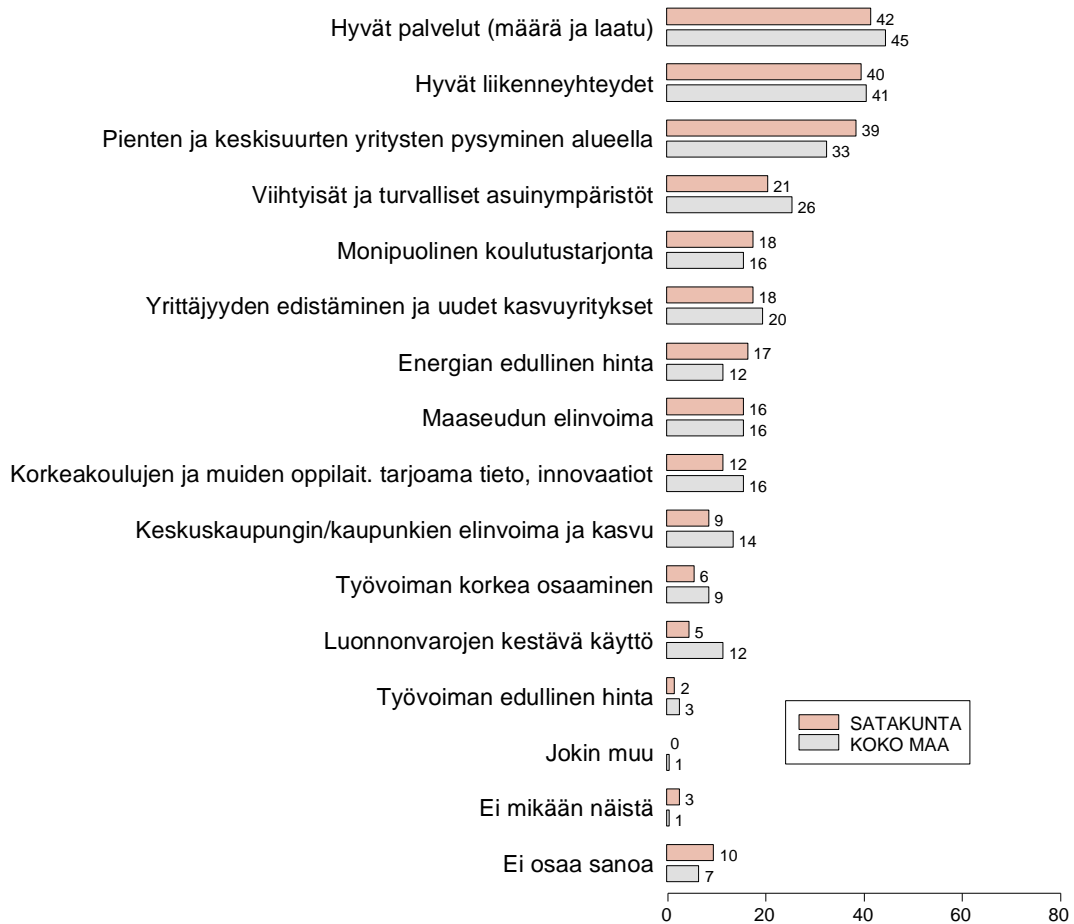

Kuvio 11-3. MITKÄ OVAT OMAN MAAKUNNAN TULEVAISUUDEN MENESTYMISEN KANNALTA TÄRKEIMPIÄ ASIOITA: SATAKUNTA (kuuluu kolmen tärkeimmän joukkoon, %).

Kuvio 11-3v. MITKÄ OVAT OMAN MAAKUNNAN TULEVAISUUDEN MENESTYMISEN KAN-
NALTA TÄRKEIMPIÄ ASIOITA: SATAKUNTA vs. KOKO MAA (kuuluu kolmen
tärkeimmän joukkoon, %).

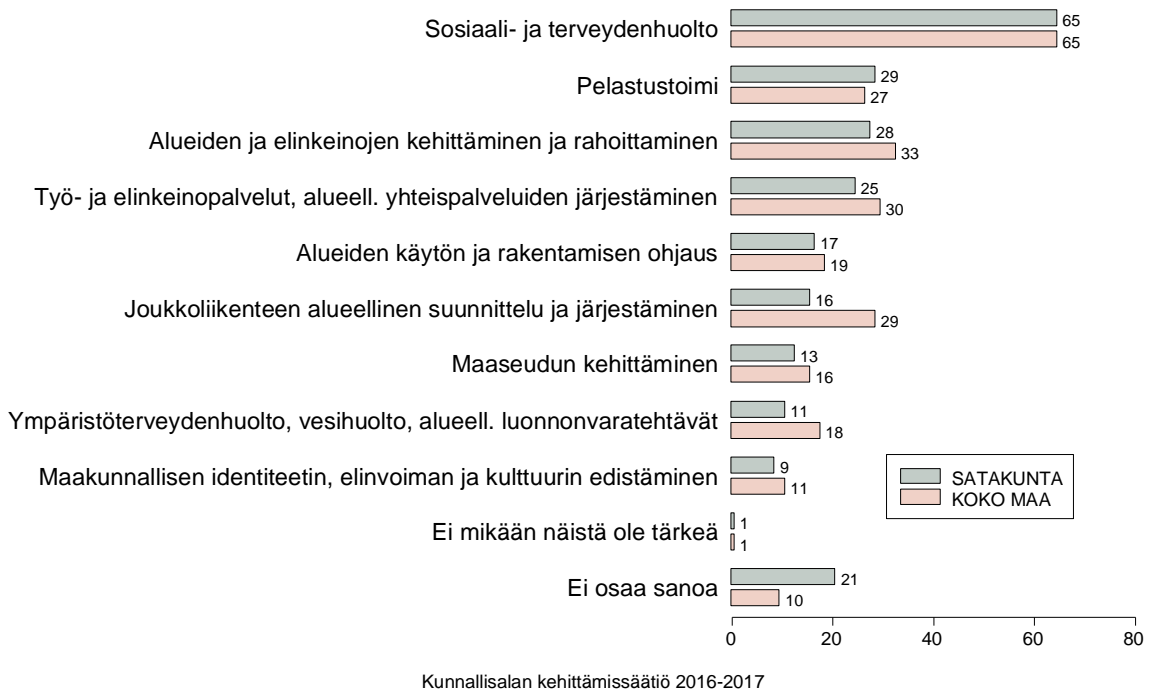
Kunnallissalan kehittämissäätiö 2016-2017

Kuvio 10-3. MITKÄ OVAT MAAKUNNILLE KAAVAILLUISTA TEHTÄVISTÄ KAIKKEIN TÄRKEIMMÄT: SATAKUNTA (kuuluu kolmen tärkeimmän joukkoon, %).

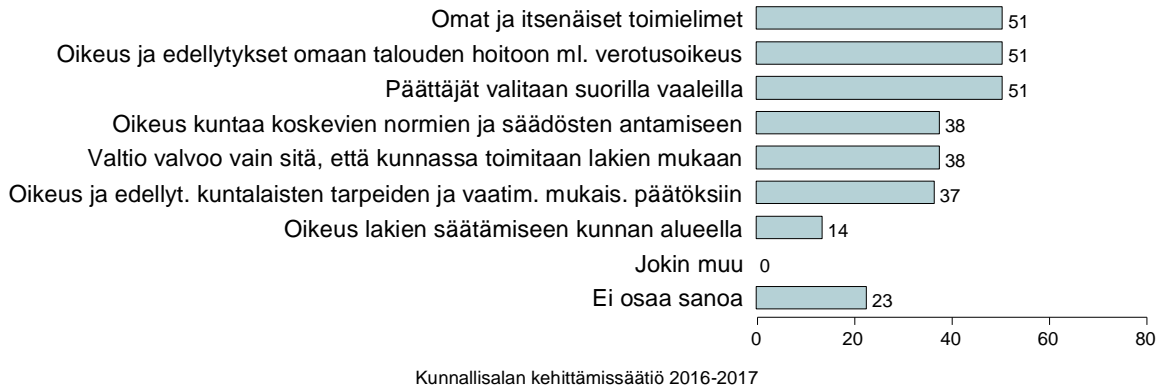

Kuvio 10-3v. MITKÄ OVAT MAAKUNNILLE KAAVAILLUISTA TEHTÄVISTÄ KAIKKEIN TÄRKEIMMÄT: SATAKUNTA vs. KOKO MAA (kuuluu kolmen tärkeimmän joukkoon, %).

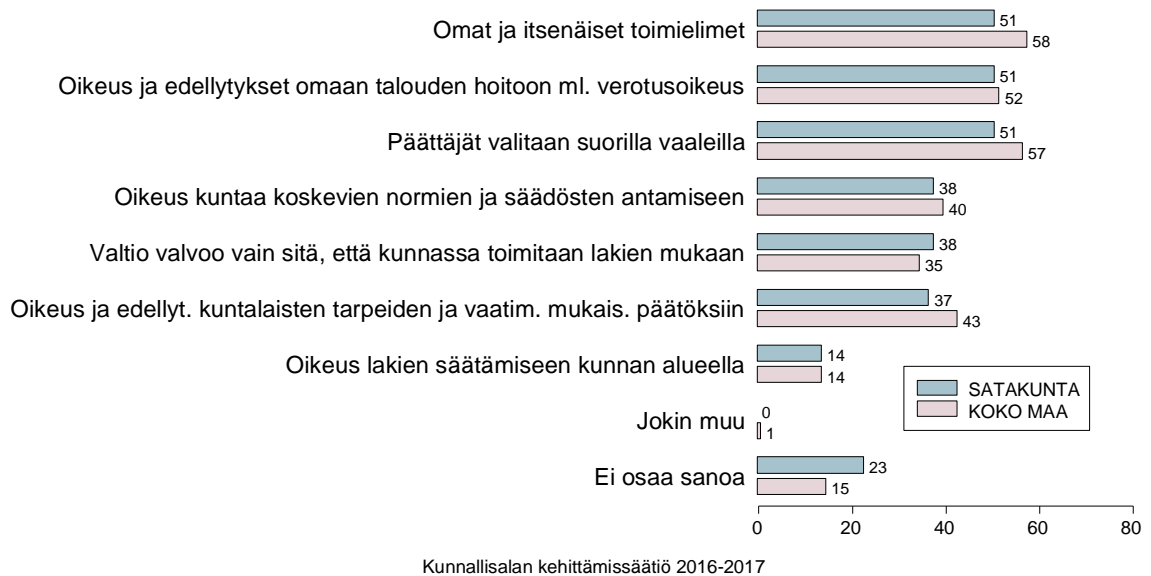

Kuvio 7-3. MINKÄ PIIRTEIDEN TULEE TÄYTTYÄ, ETTÄ PITÄÄ KUNTAA ITSENÄISENÄ: SATAKUNTA (%)

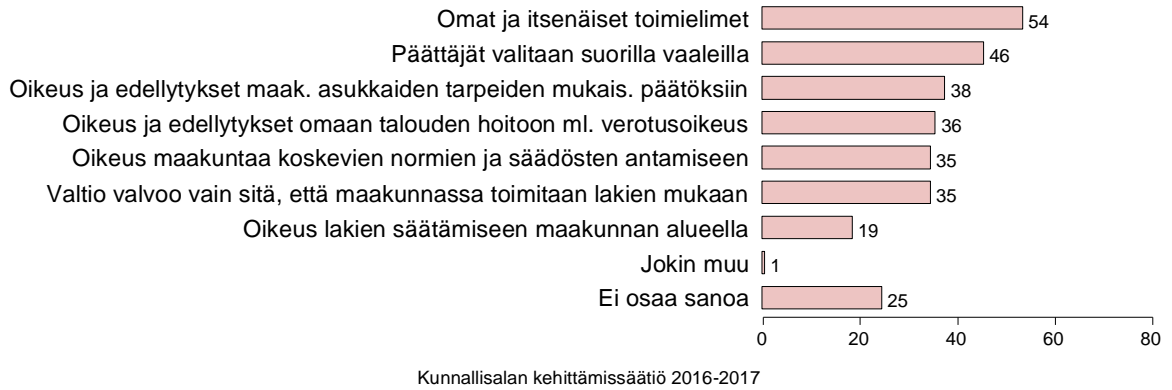

Kuvio 7-3v. MINKÄ PIIRTEIDEN TULEE TÄYTTYÄ, ETTÄ PITÄÄ KUNTAA ITSENÄISENÄ: SATAKUNTA vs. KOKO MAA (%)

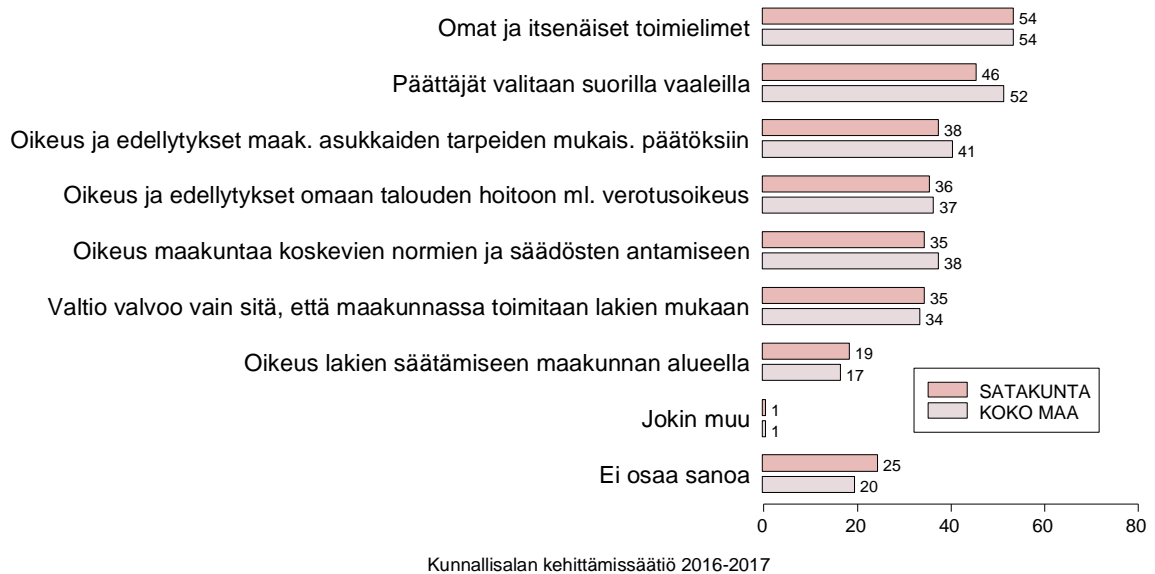

Kuvio 8-3. MINKÄ PIIRTEIDEN TULEE TÄYTTYÄ, ETTÄ PITÄÄ MAAKUNTAA ITSENÄISENÄ: SATAKUNTA (%)

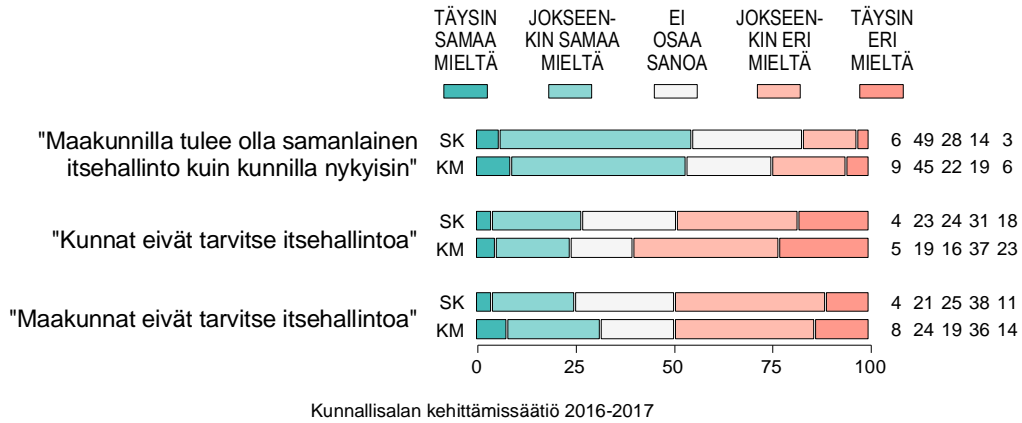

Kuvio 8-3v. MINKÄ PIIRTEIDEN TULEE TÄYTTYÄ, ETTÄ PITÄÄ MAAKUNTAA ITSENÄISENÄ: SATAKUNTA vs. KOKO MAA (%)

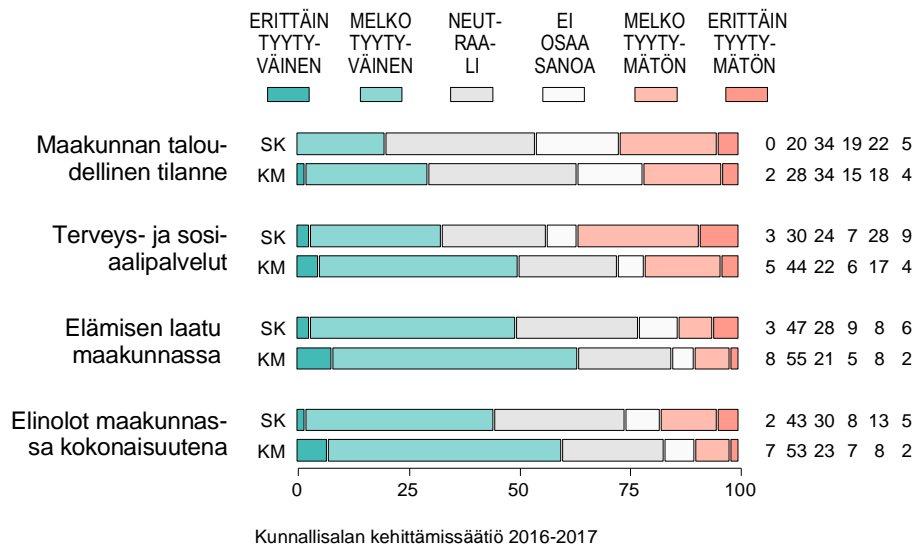

Kuvio 9-3v. SUHTAUTUMINEN ITSEHALLINTOA KOSKEVIIN VÄITTÄMIIN: SATAKUNTA (SK) vs. KOKO MAA (KM, %).

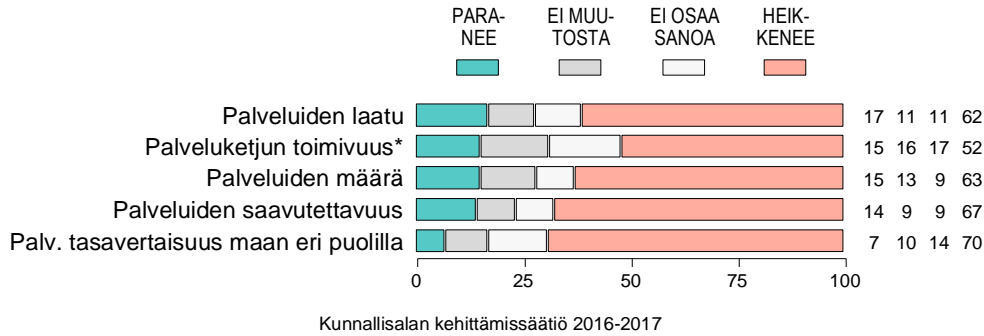

Kuvio 12-3v. MITEN TYYTYVÄINEN TAI TYYTYMÄTÖN ON SEURAAVIIN ASIOIHIN MAAKUNNASSAAN: SATAKUNTA (SK) vs. KOKO MAA (KM, %).

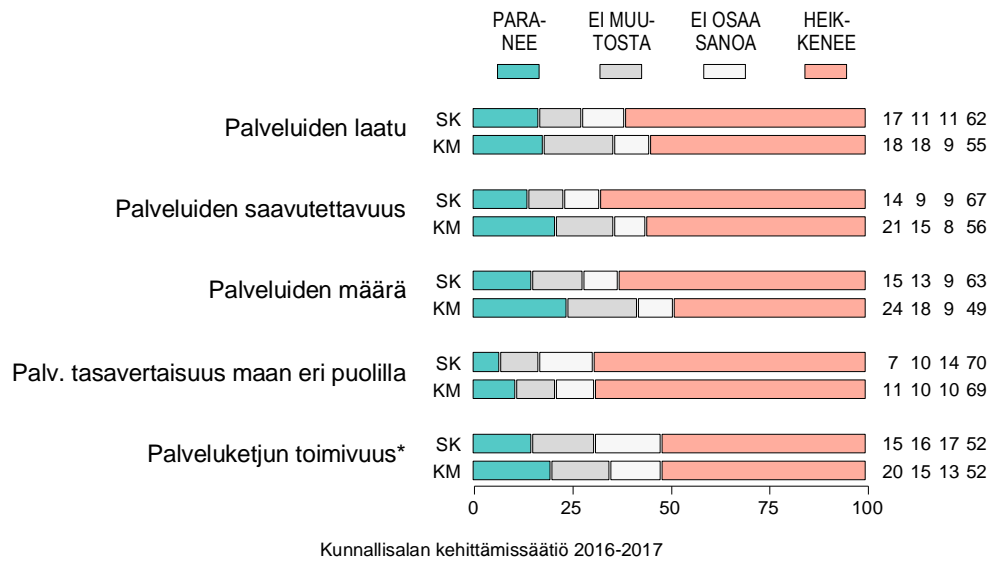

Kuvio 6-3. MITEN USKOO SEURAAVIEN ASIOIDEN MUUTTUVAN SOTE-RATKAISUN MYÖTÄ: SATAKUNTA (%).

*Palveluketjun toimivuus peruspalveluista aina erikoishoitoa vaativiin palveluihin

Kuvio 6-3v. MITEN USKOO SEURAAVIEN ASIOIDEN MUUTTUVAN SOTE-RATKAISUN MYÖTÄ: SATAKUNTA (SK) vs. KOKO MAA (KM, %).

*Palveluketjun toimivuus peruspalveluista aina erikoishoitoa vaativiin palveluihin